19R

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) नियमित

परीक्षा: डिसेंबर – २०२३

सत्र १ ले

विषय: नीतिशतक (19R415)

दिनांक: २०/१२/२०२३ **गुण : ६०** **वेळ : स. १०.०० ते १२.३०**

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात. २) सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य.

प्र.१. केषाञ्चिद् पञ्चानां श्लोकानामनुवादं कुरुत। **(२५)**

१. क्षुत्क्षामोऽपि जराकृशोऽपि शिथिलप्रायोऽपि कष्टां दशामापन्नोऽपि विपन्नदीधितिरपि प्राणेषु गच्छत्स्वपि।
मत्तेभेन्द्रविभिन्नकुम्भकवलग्रासैकबद्धस्पृहः किं जीर्णं तृणमत्ति मानमहतामग्रेसरः केसरी।।

२. दैवेन प्रभुणा स्वयं जगति यद् यस्य प्रमाणीकृतं तत्तस्योपनये मनागपि महानैवाश्रयः कारणम्।
सर्वाशापरिपूरके जलधरे वर्षत्यपि प्रत्यहं सूक्ष्मा एव पतन्ति चातकमुखे द्वित्राः पयोबिन्दवः।।

३. विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनम् विद्या भोगकरी यशः सुखकरी विद्या गुरूणां गुरुः।
विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परं दैवतं विद्या राजसु पूज्यते न हि धन विद्याविहीनः पशुः।।

४. भवन्ति नम्रास्तरवः फलोद्गमैः नवाम्बुभिर्भूरिविलम्बिनो घनाः।
अनुद्धता सत्पुरुषाः समृद्धिभिः स्वभाव एवैष परोपकारिणाम्।।

५. क्वचिद् भूमौ शय्या क्वचिदपि च पर्यङ्कशयनः क्वचिच्छाकाहारः क्वचिदपि च शाल्योदनरुचिः।
क्वचित्कन्याधारी क्वचिदपि च दिव्याम्बरधरो मनस्वी कार्यार्थी गणयति न दुःखं न च सुखम्।।

प्र.२. पञ्चानां ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं लिखत। **(२५)**

१. नृपाङ्गणगतः खलो मनसि सप्त शल्यानि मे।
२. सर्वः कृच्छ्रगतोऽपि वाञ्छति जनः सत्त्वानुरूपं फलम्।
३. प्रकृतिसिद्धमिदं हि महात्मनाम्।
४. विभूषणं मौनमपण्डितानाम्।
५. प्रारभ्य उत्तमगुणाः न परित्यजन्ति।
६. न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत्।

प्र.३. कामपि एकां पद्धतिमनुसृत्य निबन्धं लिखत। **(१०)**

दैवपद्धतिः, मानशौर्यपद्धतिः